

Ćwiczenie 04

Temat: Układy poziomowania.

Cel ćwiczenia

Poznanie zasady działania układów poziomowania diodowego. Zrozumienie zmiany przebiegu dokonanej w układzie poziomowania diodowego po przyłożeniu napięcia polaryzacji wstępnej. Czytanie schematów elektronicznych, przestrzeganie zasad bhp podczas montażu elementów.

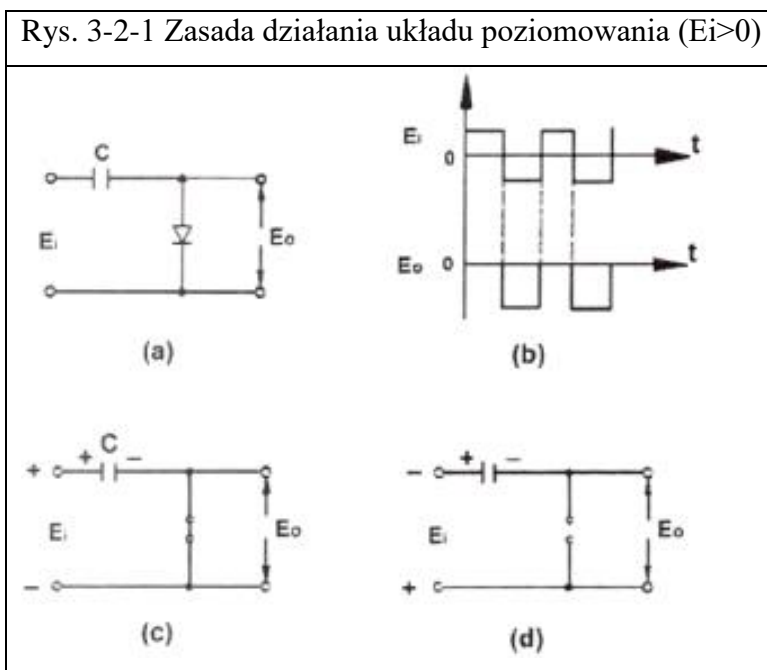
INSTRUKCJA DO WYKONANIA ZADANIA

Przestrzegaj zasad BHP przy pomiarach elektrycznych. Zachowaj ostrożność w czasie ćwiczenia. Sprawdź stan elementów zastosowanych w ćwiczeniu oraz narzędzi.

Zadaniem takiego układu poziomującego (ang. clamping circuit) jest utrzymywanie amplitudy sygnału wyjściowego na takim samym poziomie jak amplituda sygnału wejściowego z jedynym wyjątkiem, że poziom składowej stałej (DC.) nałożonej na ten sygnał ulega zmianie. Układ, który powoduje przesunięcie przebiegu w kierunku dodatnim jest nazywany układem poziomującym dodatnio, w przeciwnym wypadku jest nazywany układem poziomującym ujemnie. W układzie poziomującym przebieg (kształt) i amplituda sygnału wejściowego są takie same jak sygnału wyjściowego. Z wyjątkiem takim, że do sygnału wyjściowego musi być dodana składowa stała (DC) Stąd układ poziomujący jest też nazywany układem przywracającym składową stałą. Układ poziomujący, który przesuwa przebieg wejściowy w kierunku dodatnim jest układem poziomującym dodatnio, Układ poziomujący, który przesuwa przebieg wejściowy w kierunku ujemnym jest układem poziomującym ujemnie.

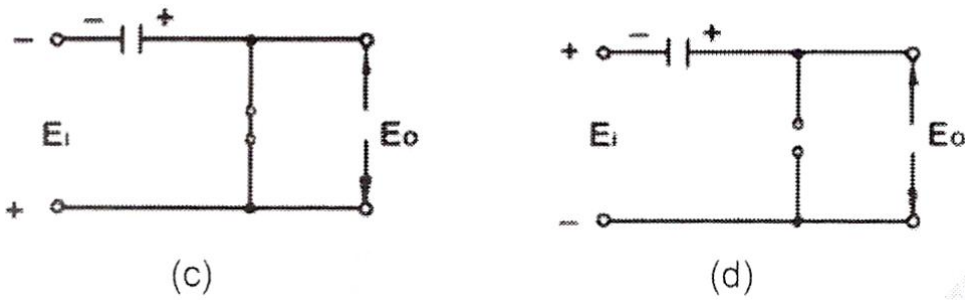
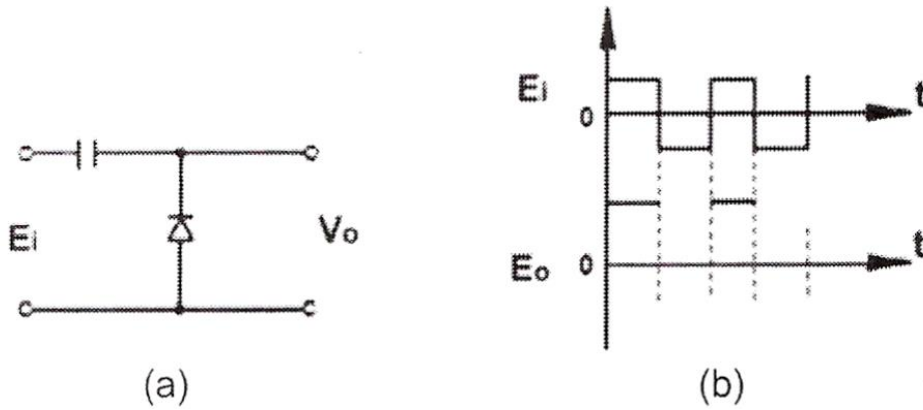
Diodowy układ poziomowania

Na rys. 3-2-1(b) przedstawiono przebieg napięcia wejściowego E_i w układzie zilustrowanym na rys. 3-2-1(a). W trakcie półokresu dodatniego dioda D będzie przewodzić, będąc spolaryzowaną w kierunku przewodzenia, a kondensator C będzie ładować się do wartości maksymalnej E_m , (polaryzację kondensatora przedstawiono na układzie zastępczym na rys. 3-2-1(c)), co powoduje, że E_o W trakcie półokresu ujemnego dioda D jest zatkana będąc spolaryzowaną zaporowo (jej układ zastępczy jest przed stawiony na rys. 3-2-1(d)), co powoduje, że napięcie wyjściowe $E_o = -(E_m + E_i)$. Przebieg napięcia wyjściowego E_o przedstawiono na rys. 3-2-1(b).

Na rys. 3-2-2(b) przedstawiono przebieg napięcia wejściowego E_i w układzie zilustrowanym na rys. 3-2-2(a), W trakcie półokresu ujemnego dioda D będzie przewodzić, będąc spolaryzowaną w kierunku przewodzenia, a kondensator C będzie się ładować do swojej maksymalnej wartości E_m , (polaryzację kondensatora przedstawiono na układzie zastępczym na rys. 3-2-2(c)), co powoduje, że $E_o = 0$. W trakcie półokresu dodatniego, dioda D będzie zatkana będąc spolaryzowaną w kierunku zaporowym, (jej układ zastępczy jest przedstawiony na rys. 3-2-2(d)), co powoduje, że napięcie wyjściowe $E_o = E_m + E_i$. Przebieg napięcia wyjściowego E_o przedstawiono na rys. 3-2-2(b).

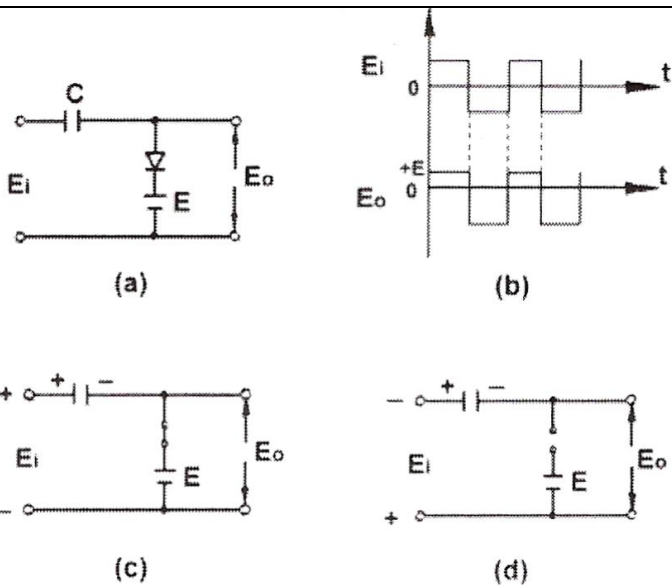
Rys. 3-2-2 Zasada działania układu poziomowania ($E_i < 0$)

Diodowy układ poziomowania z polaryzacją wstępną

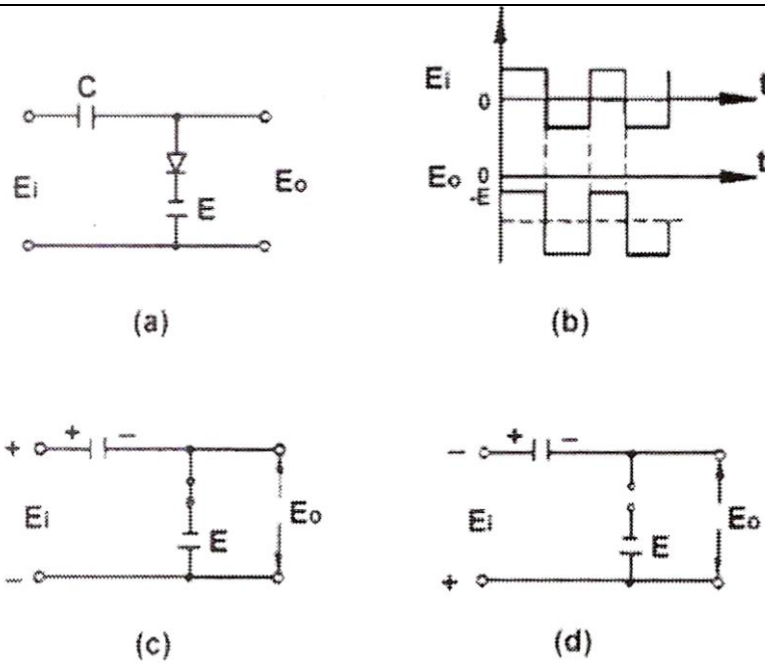
Na rys. 3-2-3b przedstawiono przebieg napięcia wejściowego E_i w układzie zilustrowanym na rys. 3-2-3(a). W czasie, gdy $E_i + E_c > E$ (początkowa wartość $E_c = 0$), to dioda D przewodzi, będąc spolaryzowaną w kierunku przewodzenia, a kondensator C ładuje się do wartości $E_m - E$, (mając polaryzację taką jak to przedstawiono na układzie zastępczym na rys. 3-2-3(c)), co powoduje, że $E_o = E$. Z kolei w czasie, gdy $E_i + E_c < E$ ($E_c = E_m - E$) to dioda D jest zatkana, będąc spolaryzowaną zaporowo, (jej układ zastępczy jest przedstawiony na rys. 3-2-3(d)), co powoduje, że napięcie wyjściowe $E_o = E_c + E_i$. Przebieg napięcia wyjściowego E_o przedstawiono na rys. 3-2-3(b),

Rys. 3-2-3 Zasada działania diodowego układu poziomowania z polaryzacją wstępną w kierunku zaporowym

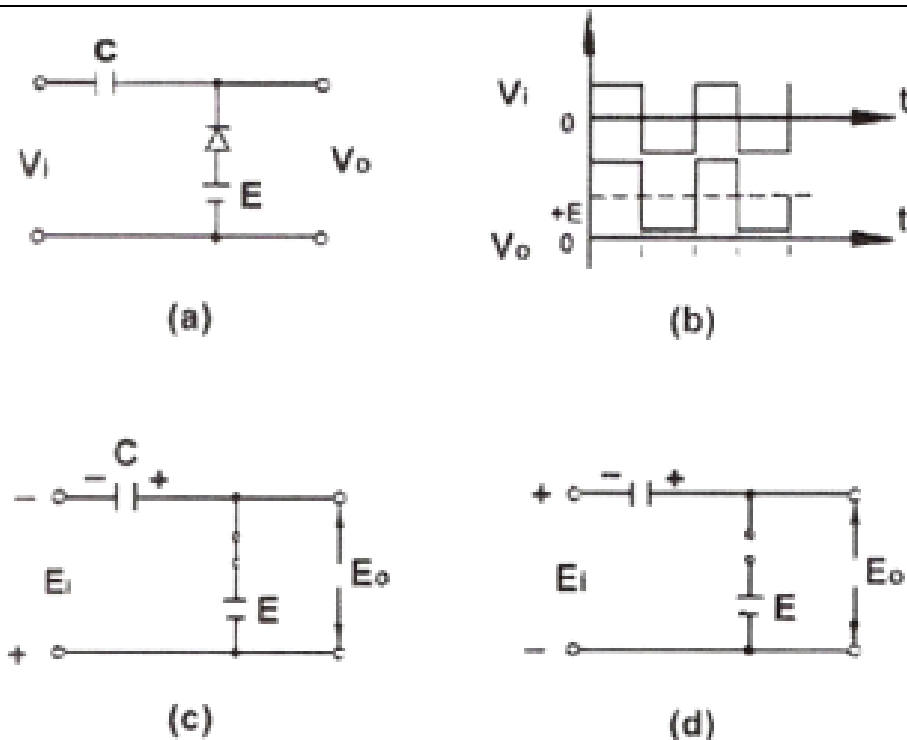
Na rys. 3-2-4(b) przedstawiono przebieg napięcia wejściowego E_i w układzie zilustrowanym na rys. 3-2-4(a). W czasie, gdy $E_i + E_c > E$ (początkowa wartość $E_c = 0$), dioda D przewodzi, będąc spolaryzowaną w kierunku przewodzenia, a kondensator C ładuje się do wartości $E_m + E$, (mając polaryzację taką, jak to przedstawiono na układzie zastępczym na rys. 3-2-4(c)), co powoduje, że $E_o = E$ (E jest napięciem ujemnym). Z kolei w czasie, gdy $E_i + E_c < E$ (napięcia E_i , E_c i E są ujemne), dioda D jest zatkana, będąc spolaryzowaną zaporowo, (jej układ zastępczy jest przedstawiony na rys. 3-2-4(d)), co powoduje, że napięcie wyjściowe $E_o = E_i + E_c$. Przebieg napięcia wyjściowego E_o przedstawiono na rys. 3-2-4(b),

Rys. 3-2-4 Zasada działania diodowego układu poziomowania z polaryzacją wstępną w kierunku przewodzenia

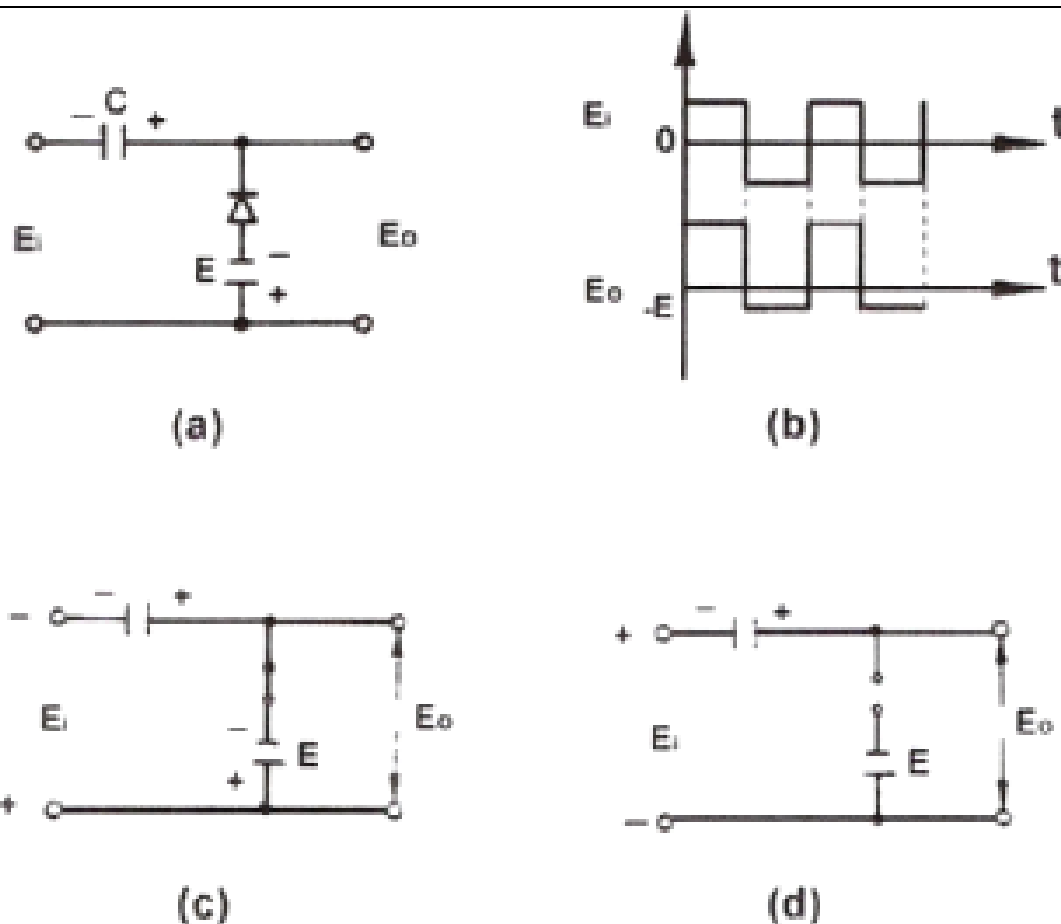

Na rys. 3-2-5(b) przedstawiono przebieg napięcia wejściowego E_i w układzie zilustrowanym na rys. 3-2-5(a). W czasie, gdy E_i (początkowa wartość $E_c=0$), to dioda D przewodzi, będąc spolaryzowaną w kierunku przewodzenia, a kondensator C ładuje się do wartości E_m+E , (mając polaryzację taką jak podana na układzie zastępczym na rys. 3-2-5(c)), co powoduje, że $E_o=E$. Z kolei w czasie, gdy E_i+E_c to dioda D jest zatkana będąc spolaryzowaną zaporowo, (jej układ zastępczy jest przedstawiony na rys. 3-2-5(d)), co powoduje, że napięcie wyjściowe $E_o = E_i+E_c$. Przebieg napięcia wyjściowego E_o przedstawiono na rys. 3-2-5(b). Na rys. 3-2-6(b) przedstawiono przebieg napięcia wejściowego E_i w układzie zilustrowanym na rys. 3-2-6(a). W czasie, gdy $E_i+E_c < E$ (początkowa wartość $E_c=0$) to dioda D przewodzi będąc spolaryzowaną w kierunku przewodzenia a kondensator C ładuje się do wartości E_m+E (mając polaryzację taką jak podana na układzie zastępczym na rys. 3-2-6(c)) co powoduje że $E_o=E$ (E jest napięciem ujemnym). Z kolei w czasie, gdy $E_i+E_c > E$, to dioda D jest zatkana będąc spolaryzowaną zaporowo, (jej układ zastępczy jest przedstawiony na rys. 3-2-6(d)), co powoduje, że napięcie wyjściowe $E_o = E_i+E_c$. Przebieg napięcia wyjściowego E_o przedstawiono na rys. 3-2-6 (b).

Rys. 3-2-5 Zasada działania diodowego w kierunku przewodzenia

Rys. 3-2-6 Zasada działania diodowego układu poziomującego z polaryzacją wstępną w kierunku zaporowym

NIEZBĘDNY SPRZĘT LABORA TOR YJNY

1. KL-22001 — podstawowy moduł edukacyjny z laboratorium układów elektrycznych
2. KL-25001 — moduł układu diody, diody obcinającej i poziomującej
3. Oscyloskop

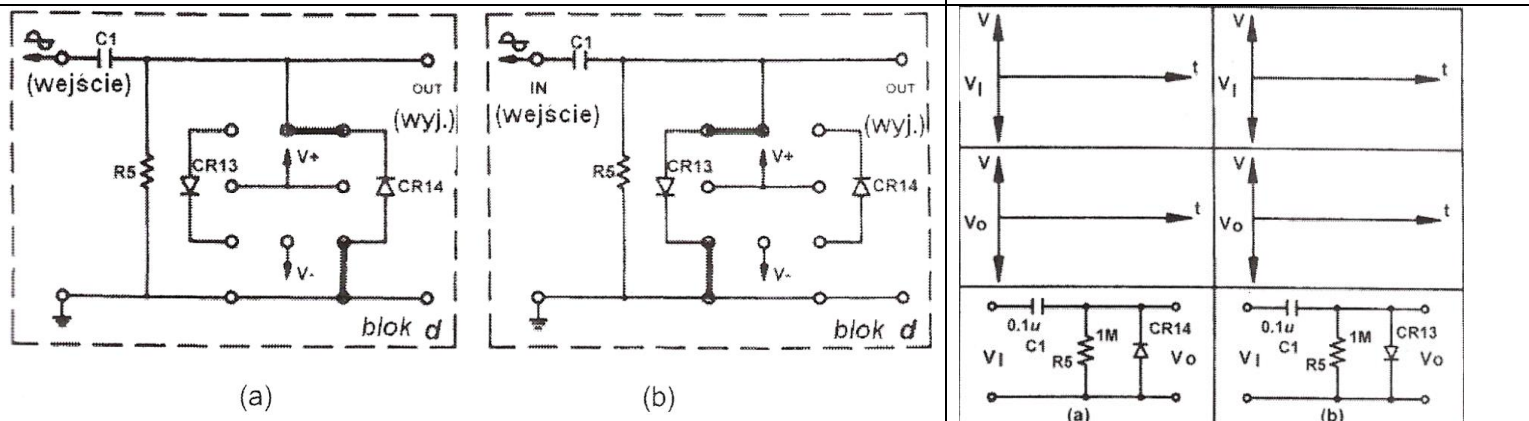
PROCEDURA

A. Diodowy układ poziomowania

- (1) Ustawić moduł KL-25001 na module KL-22001 (moduł edukacyjny laboratorium z podstawowych układów elektrycznych), poczym zlokalizować blok d.
- (2) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 1(a) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-7(a).
- (3) Do wyprowadzenia wejściowego IN doprowadzić napięcie $10 V_p$ -p, sinusoidalne, o częstotliwości 1 kHz z generatora funkcyjnego znajdującego się w module KL 22001.
- (4) Posługując się oscyloskopem zmierzyć i zapisać w tablicy 3-2-1 napięcie wejściowe V_i na wyprowadzeniu IN i napięcie wyjściowe V_o na wyprowadzeniu OUT.
- (5) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 1(b) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-7(b).
- (6) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 1(b) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-7(b).
- (7) Powtórzyć kroki 3 i 4 niniejszej procedury.

Rys. 3-2-7 Schemat montażowy (moduł KL-25001 blok d)

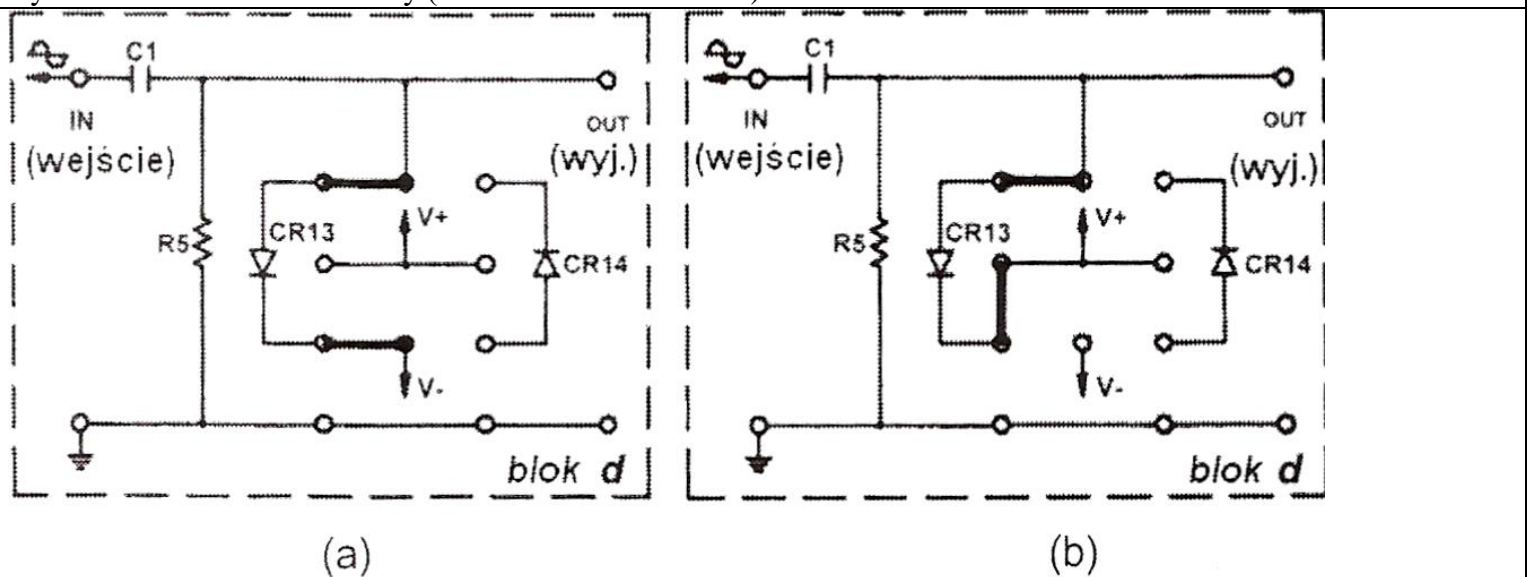
Tablica 3-2-1

B. Diodowy układ poziomowania z polaryzacją wstępną

- (1) Ustawić moduł KL-25001 na module KL-22001 (moduł edukacyjny laboratorium z podstawowych układów elektrycznych), poczym zlokalizować blok d.
- (2) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(a) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-8(a). Doprowadzić do wyprowadzeń -4-V —V modułu KL-25001 odpowiednio napięcia stałe +3 V -3V z zasilacza a napięciu regulowanym znajdującym się w module KL 22001
- (3) Do wyprowadzenia wejściowego IN doprowadzić napięcie 10 V_{p-p}, sinusoidalne, o częstotliwości 1 kHz z generatora funkcyjnego znajdującego się w module KL 22001.
- (4) Posługując się oscyloskopem zmierzyć i zapisać w tablicy 3-2-2 napięcie wejściowe V_I na wyprowadzeniu IN i napięcie wyjściowe V_O na wyprowadzeniu OUT.
- (5) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(b) schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3 2-8(b)
- (6) Powtórzyć kroki 3 4 niniejszej procedury
- (7) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(c) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-8(c).
- (8) Powtórzyć kroki 3 4 niniejszej procedury.
- (9) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(d) schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-8(d).
- (10) Powtórzyć kroki 3 i 4 niniejszej procedury.

Rys. 3-2-8 Schemat montażowy (moduł KL-25001 blok d)

Zespół Szkół Mechanicznych w Namysłowie Pomiary elektryczne i elektroniczne	Imię i nazwisko			
Temat ćwiczenia: Układy poziomowania	Nr ćw 04	Klasa 2TEZ	Grupa	Zespół
	Data wykonania	OCENY		
		Samooceana	Wykonanie	Ogólna

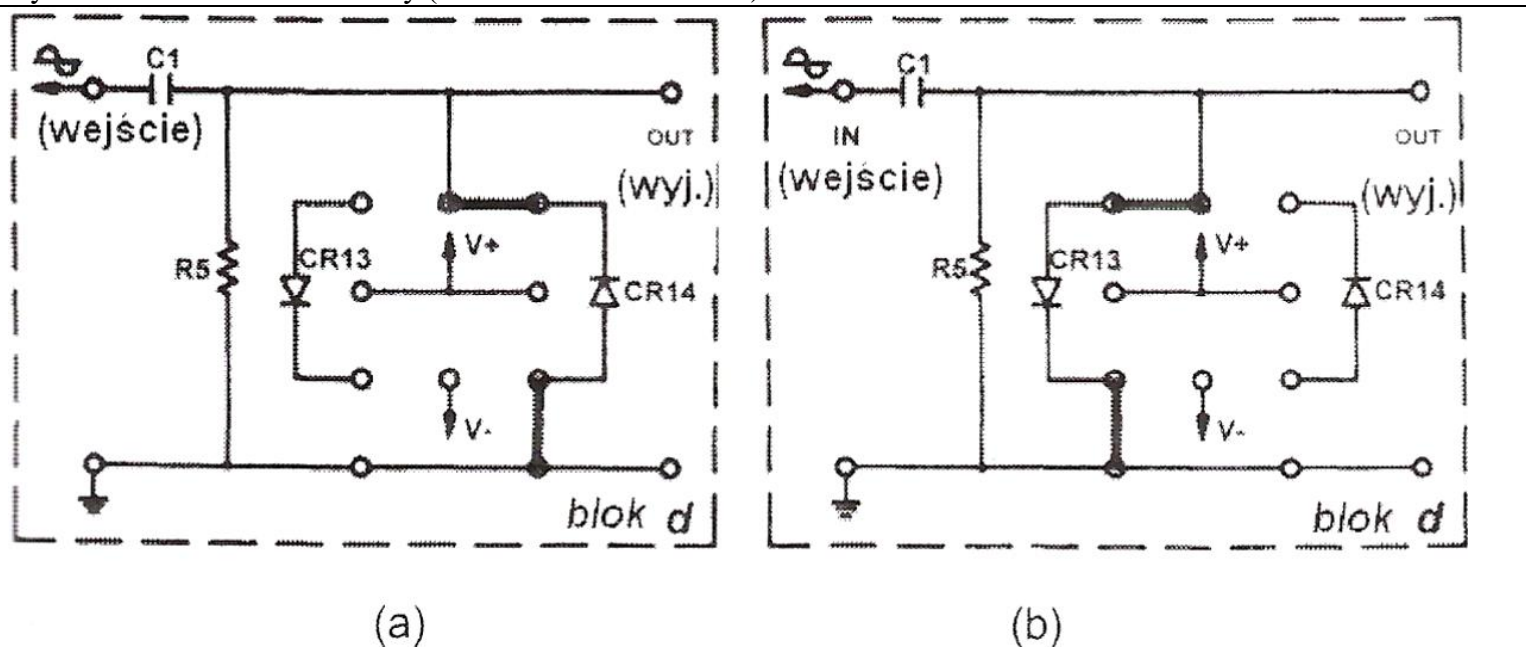
Cel ćwiczenia;

PLAN DZIAŁANIA

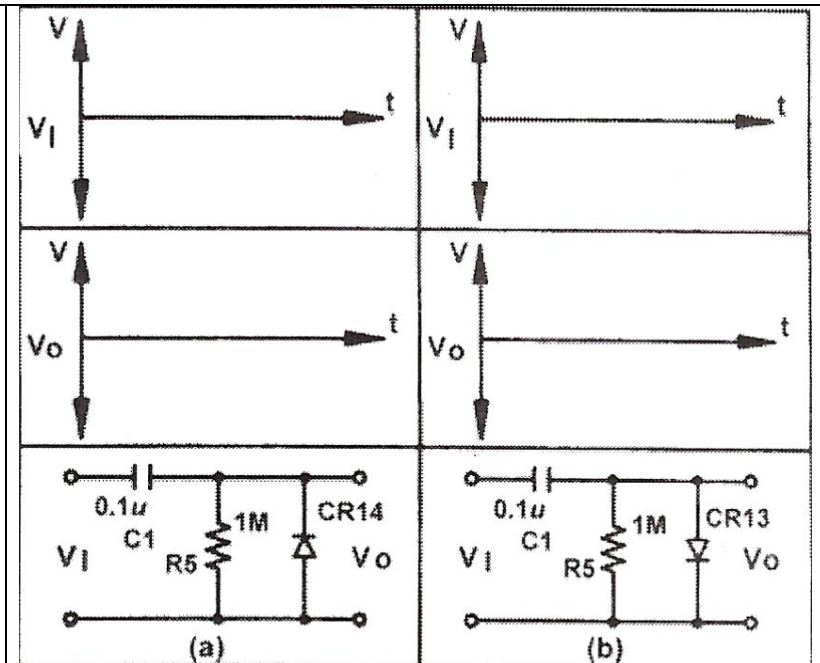
A. Diodowy układ poziomowania

- (1) Ustawić moduł KL-25001 na module KL-22001 (moduł edukacyjny laboratorium z podstawowych układów elektrycznych), poczym zlokalizować blok d.
- (2) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 1(a) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-7(a).
- (3) Do wyprowadzenia wejściowego IN doprowadzić napięcie 10 V_{p-p}, sinusoidalne, o częstotliwości 1 kHz z generatora funkcyjnego znajdującego się w module KL 22001.
- (4) Posługując się oscyloskopem zmierzyć i zapisać w tablicy 3-2-1 napięcie wejściowe V_i na wyprowadzeniu IN i napięcie wyjściowe V_o na wyprowadzeniu OUT.
- (5) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 1(b) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-7(b).
- (6) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 1(b) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-7(b).
- (7) Powtórzyć kroki 3 i 4 niniejszej procedury.

Rys. 3-2-7 Schemat montażowy (moduł KL-25001 blok d)

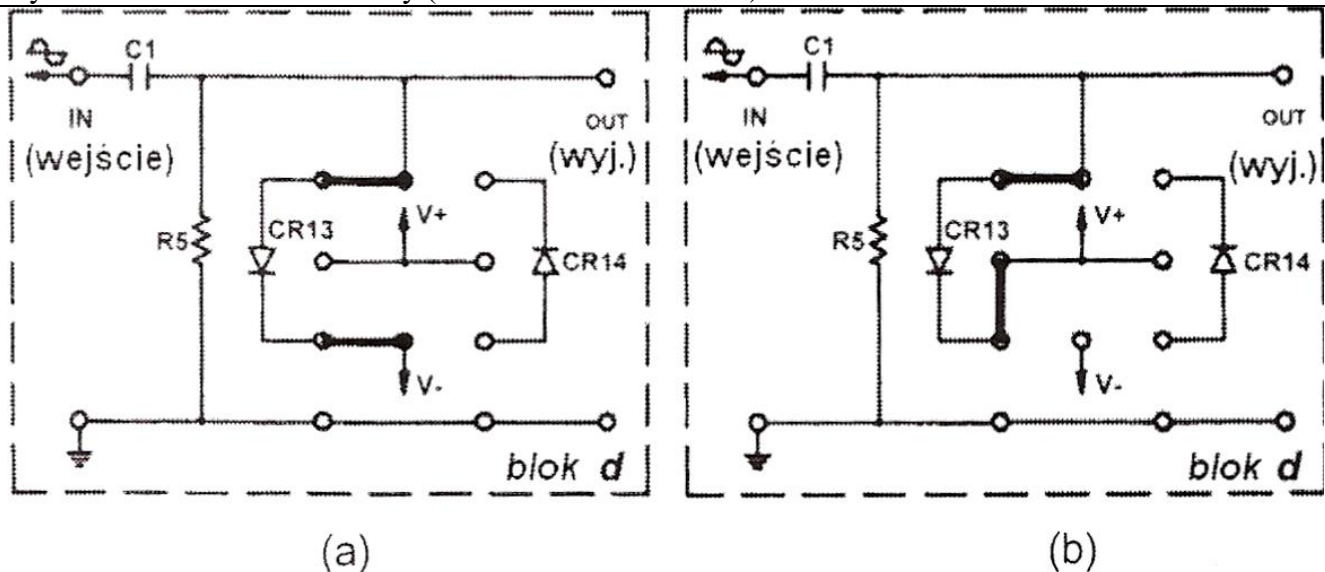
Tablica 3-2-1

B. Diodowy układ poziomowania z polaryzacją wstępną

- (1) Ustawić moduł KL-25001 na module KL-22001 (moduł edukacyjny laboratorium z podstawowych układów elektrycznych), poczym zlokalizować blok d.
- (2) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(a) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-8(a). Doprowadzić do wyprowadzeń -4-V —V modułu KL-25001 odpowiednio napięcia stałe +3 V -3V z zasilacza a napięciu regulowanym znajdującym się w module KL 22001
- (3) Do wyprowadzenia wejściowego IN doprowadzić napięcie 10 Vp-p, sinusoidalne, o częstotliwości 1 kHz z generatora funkcyjnego znajdującego się w module KL 22001.
- (4) Posługując się oscyloskopem zmierzyć i zapisać w tablicy 3-2-2 napięcie wejściowe V_i na wyprowadzeniu IN i napięcie wyjściowe V_o na wyprowadzeniu OUT.
- (5) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(b) schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3 2-8(b)
- (6) Powtórzyć kroki 3 4 niniejszej procedury
- (7) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(c) i schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-8(c).
- (8) Powtórzyć kroki 3 4 niniejszej procedury.
- (9) Wykonać połączenia posługując się rysunkiem układu pomiarowego z tablicy 3-2- 2(d) schematem montażowym przedstawionym na rysunku 3-2-8(d).
- (10) Powtórzyć kroki 3 i 4 niniejszej procedury.

Rys. 3-2-8 Schemat montażowy (moduł KL-25001 blok d)

WNIOSKI I SPOSTRZEŻENIA